

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Promemorian Näringslivets klimatomställning

Er beteckning: M2022/01829

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak remissens förslag. Länsstyrelsen ser dock en brist i hur styrmedels- och åtgärdsförslagen har rangordnats i rapporten. Det är otydligt om styrmedels- och åtgärdsförslagen baseras på utsläppspåverkan, kostnadseffektivitet eller en sammanvägd analys. Rangordningen som gjorts i ”förslag”, ”rekommendationer” och ”förslag för fortsatt utveckling” är i delar svårförståelig och inte transparent. Det är svårt att få en uppfattning om vilka av förslagen och rekommendationerna som har potential att ge bäst resultat.

Länsstyrelsen avstyrker *Förslag 31. Se över och justera de nationella klimatmålen så att de tydligare anknyter till och bidrar till EU:s klimatpolitik*. Vi menar att förslaget inte ligger inom ramen för uppdraget och riskerar att motverka Sveriges ambitiösa klimatpolitik, vilket kan inverka negativt på näringslivets vilja att investera i åtgärder för klimatomställningen.

Avsnitt 3.1 Elektrifiering, förslag 1-4

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen, med följande kommentarer:

Förslag 2. Utred styrmedel som underlättar användningen av spillvärme

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget till utredning av styrmedel för användning av spillvärme och vill särskilt betona behov av användning av spillvärme från datahallar. Vi vill även understryka att infrastruktur för att kunna hantera spillvärmens behov inkluderas i samhällsplaneringen.

Förslag 3. Utöka nätverken för energileverantörer

Länsstyrelsen ser att det är positivt med ökat nätverkande med energileverantörer, men vill poängtera att detta behöver vara behovsstyrt, utifrån de behov som energiföretagen har.

Avsnitt 3.2 Markanvändning, förslag 5-12

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslagen angående markanvändning, med följande kommentarer:

Generell synpunkt:

Länsstyrelsen anser att förslagen kan breddas från att riktas mot landsbygd till att även innefatta urbana miljöer, där det finns en stor potential.

Efterföljande utredningar och åtgärder om kolsänkor och återvätning bör inkludera ett landskapsperspektiv då fysiska åtgärder i skogs- och jordbruksmark kan få stora effekter på landskapet som helhet. Genom att inkludera ett landskapsperspektiv kan åtgärderna även bidra till andra samhällsmål om exempelvis grön infrastruktur och biologisk mångfald.

Efterföljande utredningar och åtgärder bör också utgå från befintlig kunskap om hur marken använts tidigare då detta ofta kan vara en effektiv genväg för att snabbt uppnå önskvärda effekter. Ett konkret exempel är att vid återvätning av landskapet prioritera sådana platser där det tidigare, före agrara revolutionen, funnits våta områden.

Förslag 5. Utred omvända auktioner för ökad kolsänka

Länsstyrelsen är tveksam till om omvända auktioner för ökad kolsänka skulle vara ett framgångsrikt styrmedel för jordbrukssektorn. Vi ser en risk för att det skulle medföra ytterligare administration för varje enskild lantbrukare samtidigt som utsläppen från sektorn är diffusa och svåra att mäta. En viktig utgångspunkt i kommande utredning bör vara långsiktighet, det vill säga att styrmedlet har potential att över tid upprätthålla och öka kolinlagringen i skog, åker- och betesmark.

Förslag 7. Öka skyddet av produktiv skogsmark med höga naturvärden

Länsstyrelsen är positiv till förslaget, då det är önskvärt att bibehålla och öka mängden skog för biologisk mångfald och kolinlagring. Behovet av detta blir allt större då skogen ska användas till många ändamål, såsom byggmaterial, massa och biobränsle. I förslaget är det dock otydligt om markägaren kan få ekonomisk ersättning för att avsätta mark för skydd av produktiv skogsmark med höga naturvärden.

Förslag 11. Utred styrmedelspaket för långsiktigt hållbart jordbruk

Länsstyrelsen anser att detta bör vara ett förslag och inte en rekommendation. Det finns redan idag kunskap och erfarenhet av detta som bör tas tillvara. Länsstyrelsen ser ett behov av att komplettera förslaget med ett styrmedelspaket riktat mot ett långsiktigt hållbart skogsbruk.

Förslag 12. Utred målsättningarna om cirkulär ekonomi

Länsstyrelsen anser att detta bör vara ett förslag och inte en rekommendation. Att till exempel underlätta för att återföra näring från

avlopp med låga halter skadliga ämnen till åkermark, bör vara en prioriterad fråga i samhällsplaneringen.

Av beskrivningen framgår att rekommendationen avser utredningar och innovationsprogram utifrån målsättningar om cirkulär ekonomi, klimat, luft och övergödning inom växtnärlingsområdet. Rekommendationen bör omformuleras så att det framgår att den främst handlar om omställning till cirkulär ekonomi med utgångspunkt i växtnärlingsområdet.

Avsnitt 3.3 Konstruktion och bostäder, förslag 13-14

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen, men saknar styrmedel inom området *Konstruktion och bostäder* som syftar mot en mer cirkulär byggsektor. Det kan till exempel handla om möjlighet att neka rivningslov av klimatskäl samt att en ökad andel bostäder ska tillkomma genom ombyggnation av befintliga byggnader.

Enligt framräkningar i RUFS 2050 har Stockholms län ett årligt behov av att det ska tillkomma 20 700 bostäder fram till år 2030. Majoriteten av bostäderna har tillkommit och tillkommer genom nyproduktion. Enligt Bostadsmarknadsenkäten 2021 tillkom endast 455 bostäder genom omvandlade lokaler och vindar, medan antalet färdigställda nyproducerade bostäder uppgick till 14 286.

Då klimatpåverkan från svensk byggverksamhet främst uppstår vid tillverkning av de material och produkter som används i byggproduktion, exempelvis betong och stål ser Länsstyrelsen en stor potential att minska dess andel genom att införa styrmedel för att en ökad andel bostäder ska tillkomma genom ombyggnation av befintliga byggnader. Länsstyrelsen ser det som mycket positivt att utsläpp associerade med konstruktion av byggnader bedöms näst intill kunna halveras till 2030 och nå nära nettoll-utsläpp till 2045. Länsstyrelsen bidrar gärna till att sprida kunskap om hur sektorn kan minska behovet av resursuttag för nyproduktion och ändring av befintliga byggnader genom ökat återbruk och återvinning av byggmaterial. Liksom hur återbruk i större skala än idag är möjligt och därmed kan bidra till en klimatbesparingspotential, förutsatt att det sker som alternativ till produkter med hög klimatpåverkan vid produktion.

Avsnitt 3.4 Industri, förslag 15-17

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen. Vi vill även påtala behovet av andra åtgärder, exempelvis utreda möjligheten att särskilt gynna industrins möjligheter att bidra till elsystemet genom att tillhandahålla frekvenshållningsreserver, FCR (Frequency Containment Reserve), vilket kan skapa förutsättningar för att använda mer förnybar energi i elsystemet.

Avsnitt 3.5 Förbränning av plast, förslag 18-19

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen. Vi vill även påtala behovet av att åtgärderna bör göras på en internationell nivå för att bli så effektiv som möjligt. Motivet för det är att handeln med plast är omfattande, både av plast i produkter, som förpackningar och som avfall. Enligt statistik från 2016/2017 får Sverige årligen in 1,7 miljoner ton plastavfall, av dessa eldas 1,3 miljoner upp och endast 0,1 miljoner ton återvinns.

Avsnitt 3.6 Arbetsmaskiner, förslag 20-25

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Avsnitt 4 Sektorsövergripande förslag och rekommendationer, förslag 26-34

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen, förutom *förslag 31. Se över och justera de nationella klimatmålen så att de tydligare anknyter till och bidrar till EU:s klimatpolitik*, som avstyrks. Länsstyrelsen menar att förslaget inte ligger inom ramen för uppdraget och riskerar att motverka Sveriges ambitiösa klimatpolitik, vilket kan inverka negativt på näringslivets vilja att investera i åtgärder för klimatomställningen. Vidare skulle en harmonisering till EU:s Fit for 55 innebära en lägre ambitionsnivå för Sverige, något som inte är förenligt med Parisavtalet. I avtalet 3 § och 4 § framgår att en part enbart får höja sina ambitioner och inte sänka dem.

Avsnitt 4.2 Finansiering, förslag 35-40

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen. Länsstyrelsen delar bilden av att finanssektorn spelar en indirekt men väsentlig roll i näringslivets klimatomställning utifrån sektorns utlåning, investeringar och riskkapital.

Avsnitt 4.3 Offentlig upphandling, förslag 41-42

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen.

Avsnitt 4.4 Kompetensförsörjning, förslag 44-47

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen med följande kommentarer:

Länsstyrelsen stödjer att en kritisk faktor i näringslivets klimatomställning och konkurrenskraft är arbetskraftens kompetens. Tillgång till relevant kompetens är nödvändig för att bland annat utveckla och implementera nya produktionsprocesser och locka kapital till investeringar i infrastruktur. Höjda kompetenskrav ställer i sin tur

krav på den offentliga sektorn, till exempel tillståndsprövande myndigheter och kommuner.

En generell synpunkt för det utvecklingsarbete som kommer att följa på förslagen och rekommendationerna är att inkludera ett landskapsperspektiv, då det kan vara ett sätt att synliggöra olika åtgärders sammantagna effekter på en viss rumslig skala.

Förslag 45. Satsa på metodutveckling för åtgärders climateffekter

Länsstyrelsen anser att det är otydligt vilken metodutveckling som avses. Vi ser också att det är flera aktörer utöver Jordbruksverket och Naturvårdsverket som kan behöva medel att fördela, till exempel Formas och Vinnova.

Förslag 46. Tillämpa verktyg för att uppskatta utsläpp från markexploatering i tillståndprocesser

Rekommendationen bör omformuleras så att den omfattar exploatering av mark i allmänhet och inte bara för tillståndprocesser. Verktyg för att uppskatta kolförluster bör exempelvis vara ytterst relevanta vid kommunal översikts- och detaljplanering. För att bli verkningsfulla bör de vägledningar som ska tas fram innehålla konkreta åtgärder för att undvika, minimera eller kompensera kolförluster.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med klimat- och energistrateg Lisa Rehnström som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Tf Samhällsbyggnadsdirektör Helena Remnerud, Miljödirektör Johanna Lindgren, Landsbyggsdirektör Ulrika Lundberg, och Tillväxtdirektör Anna Conzen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.